

Ю. Є. Давиденко, Н. Ю. Яковишена,

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури, м. Дніпропетровськ

МУЛЬТИМЕДІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ: ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

В статті розглядаються питання інтенсифікації навчання іноземних мов за допомогою використання мультимедійних технологій та ресурсів Інтернет.

Ключові слова: мультимедійні технології, Інтернет-ресурси, мотивація навчання.

В статье рассматриваются вопросы интенсификации обучения иностранных языков при помощи использования мультимедийных технологий и ресурсов Интернет.

Ключевые слова: мультимедийные технологии, интернет-ресурсы, мотивация обучения

The article deals with possibilities to use multimedia technology in the process of foreign language teaching. As a conclusion, multimedia studying has a lot of advantages.

Key words: multimedia technologies, Internet resources, motivation of studying.

Об'єднана Європа сьогодні – це полікультурний соціум, здатність існування в якому можлива лише при наявності плюрилінгвальної компетенції. Це означає, що у сучасних умовах глобалізації володіння кількома іноземними мовами стає не тільки вимогою часу, а й обов'язковою умовою існування особистості, невід'ємним складником інтелектуального збагачення європейського громадянина. Саме цю тезу проголошено у «Загальноєвропейських Рекомендаціях з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання» [2].

Одним із засобів інтенсифікації навчального процесу в цілому та, зокрема, навчання іноземних мов, є використання сучасних комп'ютерних технологій та всесвітньої інформаційної мережі Інтернет. Поєднання новітніх технологій з іноземними мовами додають цінності освіті, підтримують більш продуктивну педагогіку, забезпечують зміну відношення до навчання учнів та студентів, стимулюють спілкування, що спонукає до науки.

Успіх навчального процесу з іноземної мови в значній мірі залежить від того, які прийоми та засоби використовуються для його організації та управління, а також від матеріально-технічного та методичного забезпечення як аудиторних, так і позааудиторних занять. Сьогодні, як свідчить наша практика, використання сучасних комп'ютерних технологій у процесі навчання іноземних мов дозволяє не лише покласти на комп'ютер частину функцій викладача (перевірка завдань та оцінювання успішності, підказки, нагадування теоретичних положень та багато іншого), а й значно розширити та урізноманітнити аспекти навчальної діяльності, відкрити принципово нові можливості для керування навчальною діяльністю, для її інтенсифікації.

У зарубіжних наукових публікаціях останніх років розглядаються різні питання, що стосуються проблем використання ПІСЕ (тобто інформаційно-комунікативних технологій для освіти) які відкривають широкі горизонти можливостей [18, с. 140]. Так, Carmen Vera [7, с. 34] свідчить про великий «асортимент» можливостей, які дає використання Інтернету та мультимедійних навчальних програм. При навчанні мов за допомогою комп'ютера виникають нові методи та форми навчання такі як 1) autodidaxie – до цієї форми той, хто мові навчається, так чи інакше звертається у той чи інший момент навчання для того, що зібрати інформацію у мережі Інтернет; 2) apprentissage guidé – форма навчання, яка характеризується тим, що студент самостійно вибирає форми роботи з матеріалом, який йому було запропоновано викладачем; 3) apprentissage dirigé – при цій формі навчання як навчальний матеріал, так і методи його опрацювання добираються викладачем. Великою перевагою всіх цих нових форм навчання є те, що студент (і це головне) установлює свій персональний ритм навчання, який і є, як вважає більшість науковців, основним чинником мотивації. Мультимедійні навчальні програми дають можливість конструювання компетенцій усного та писемного спілкування. Так, Chauminot G. [8, с. 33] вважає, що завдяки таким програмам студент може працювати у своєму ритмі та згідно до своїх потреб. Автор вважає за доцільне створити таку інтеграцію нових методів, які б сприяли розвитку всіх стратегій навчання. У більшості публікацій науковці [наприклад, 16, с. 35] пропонують свій досвід по проведенню мультимедійних конференцій та створенню інтерактивних сайтів, вважають за необхідне відкрити новий портал для самоосвіти, де можна було б керувати навчанням мов, пропонувати тести для самоконтролю знань, які змогли допомогти студентам визначити для себе рівні володіння мовою, організувати форуми для тих, хто мові навчається [7, с. 34]; Durel F., Winnicka K. [10, с. 37] відмічають такий аспект як розвиток креативного письма: написання романів за допомогою електронного листування; Clijsters W. та Verjans [8, с. 38.] діляться досвідом використання ігор та олімпіад для навчання мов; Torres M-H C. [18, с. 32] розповідає про переваги проведення мультимедійних конференцій, які розвивають різні компетенції (пропонуються усне та писемне спілкування під час проведення сеансів таких конференцій, писемне спілкування після конференції (електронне листування); Cord B., Ollivier CH. [9, с. 33], Henri F., Lundgren-Carol K. [13, с. 28] говорять про переваги так званого кооперативного навчання за допомогою інтерактивних сайтів (наприклад, таких як Canal Rêve, Imagiers чи Olyfran), які виступають як засіб комунікації, дають можливість спілкування на сайтах, обмінюватися думками, точками зору, вести бесіду по різних проблемах, співпрацюючи, навчатись спілкуванню іноземною мовою; Malin F. [15, с. 33] свідчить про ті можливості, які дає використання мережі Інтернет для розвитку як читання так і письма; на інтерактивних сайтах форуми для спілкування, проведення конкурсів.

Таким чином, комп'ютери дозволяють узагальнити великий пласт інформації, що сприяє значному збільшенню обсягу навчального матеріалу, який засвоюють студенти за одне практичне заняття. Велика інформаційна місткість дозволяє також представляти мовну модель у різних контекстах та комунікативних ситуаціях.

При навчанні іноземних мов викладачами кафедри обов'язково враховуються вікові особливості тих, хто вивчає мову, що, в свою чергу, впливає на підбір мовного матеріалу, види та форми навчання, його інтенсивність та інформативну насиченість. За допомогою комп'ютера можливо якнайкраще оптимізувати оволодіння мовними моделями та конструкціями, запропонував, наприклад, в одній і тій самій навчальній комп'ютерній програмі завдання різних рівнів складності.

У навчанні іноземних мов значну роль відіграє системність подання матеріалу, контроль рівня знань студента та профілактика помилок. У зв'язку з цим особливо актуальними виявляються вправи програмованого типу та систематичний тестовий контроль, які стимулюють активність та увагу студента. На думку Лазаренко Т.Д. та Захаренко О.М. тести у навчальному процесі можуть виконувати дві функції – контролюючу і навчальну, що в значній мірі впливає на їх змістовну частину та вимоги щодо проведення [3, с. 67]. Викладач обов'язково повинен чітко розмежувати дві вищенаведені функції, щоб доцільно використовувати реальні можливості тестового контролю для підвищення якості та ефективності навчального процесу. Перевагою використання комп'ютерів над традиційними формами роботи є, насамперед, їх зручність у самому широкому розумінні та можливість самостійного опрацювання великих обсягів різноманітної інформації (граматичної, культурологічної, лексичної тощо). Послідовність переходу від простого до більш складного дозволяє не лише автоматизувати набуті навички, але й, у разі потреби, швидко повернутися до вже пройденого матеріалу. На думку багатьох дослідників [1, с. 21; 4, с. 68] індивідуалізація навчання можлива при використанні тестів для самоконтролю. У цьому випадку студент має можливість обирати за власним бажанням мовний матеріал та рівень його складності, види завдань, темп роботи.

Особливо важливим виявляється використання новітніх комп'ютерних технологій та глобальної мережі Інтернет при дистанційній системі організації та управління навчальним процесом з іноземної мови для студентів заочної форми навчання. Можливість використання електронних конспектів лекцій, методичних вказівок, електронних пакетів навчальних матеріалів до різних дисциплін, пов'язаних з вивченням іноземних мов, не лише підвищує ефективність навчання, а й дозволяє дистанційно коригувати цей процес та керувати ним.

Наша практика викладання іноземної мови показує повну доречність опрацювання самих перших навчальних тем за допомогою мережі Інтернет: вже після 6-8 годин практичних занять у мовній аудиторії студенти можуть самостійно відкрити персональну поштову скриньку на одному з іншомовних сайтів (ми відкриваємо її на безкоштовному сайті Yahoo). До індивідуального листування з іноземними партнерами студентам пропонується залучитись з самого початку першого курсу.

Новітні комп'ютерні технології, беззаперечно, дозволили вписати дуже яскраву сторінку в історію методики викладання іноземних мов. Крім вище зазначених переваг цих засобів навчання треба зазначити й те, що вони дозволили узагальнити професійний досвід, методичні розробки та здобутки тисяч фахівців, що працюють у тому ж самому напрямку в інших країнах світу, різних навчальних закладах та які задають собі ті ж самі професійні запитання. У цьому сенсі роль новітніх технологій становиться неоціненною. Саме вони дозволили фахівцям обмінятися всім тим, що вони зуміли здобути на сьогоднішній день та йти далі разом, швидше і на більш високому якісному рівні. Викладачу залишається лише ретельно зважити, який матеріал, в який момент і в якому об'ємі доцільно застосовувати для конкретної групи навчаючихся та заради досягнення визначеної мети.

Безумовно, крім вищезазначених переваг існують й досить серйозні проблеми, що виникають при залученні комп'ютерних технологій у навчальний процес. Насамперед, це коло проблем пов'язаних з використанням Інтернет-ресурсів, а саме з відсутністю (і фактично неможливістю) контролю над інформацією, яка публікується на сайтах у мережі Інтернет. Цілком справедлива думка іспанського дослідника Гаррідо Х. Г. про те, що будь-хто з мінімальними знаннями у галузі інформаційних технологій може створити web-сторінку і розмістити на ній дані, які не підлягатимуть жодній перевірці [13, с. 9-10]. Це значно ускладнює факт достовірності інформації, особливо коли йдеться про посилення у науково-дослідних роботах викладачів або студентів. Пошук інформації також має свої недоліки через відсутність у базі даних пошукувача всіх необхідних сторінок Інтернету з проблемного питання, велику кількість зайвої чи рекламної інформації тощо. До того ж, якщо з використанням комп'ютерних технологій значно вдосконалюється процес навчання писемній комунікації та орфографічно-граматичні навички, то питання усного мовлення та комунікації залишаються відкритими. Не менш суттєвими є й проблеми персоніфікації людей, що навчаються дистанційно. Зокрема, не завжди можна бути впевненим, що тестові завдання виконує саме та людина, яка навчається, а не хтось інший замість неї. Не можливо не сказати й про те, що значні матеріальні витрати на встановлення та підключення сучасного обладнання, що можуть дозволити собі далеко не всі вищі навчальні заклади України, не кажучи вже про середні загальноосвітні, також можуть бути на заваді впровадженню новітніх технологій у навчальний процес.

Резюмуючи все вищезазначене, можна констатувати, що використання новітніх комп'ютерних технологій та Інтернет-ресурсів суттєво підвищує рівень навчання і значно урізноманітнює спектр пропонуємих завдань. Наше дослідження показало, що використання цих технологій під час самостійної роботи студентів з ПІСЕ-технологіями виявляється одним із найефективніших засобів сьогодення, який сприяє формуванню у студентів плюрилінгвальної та соціокультурної компетенції.

Література:

1. Бондар О. С. Використання комп'ютерних технологій для організації самостійної роботи студентів при навчанні іноземної мови / О. С. Бондар / Нові горизонти та перспективи філологічної науки та педагогічної практики: тези допов. міжнародної науково-практичної конференції: (Дніпропетровськ, 25-26 листопада 2004 року) – Дніпропетровськ : Вид.ДНУ,2004. – С. 20-21.

2. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [наук. ред. україн. вид. д. пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва] – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. Лазаренко Т. Д., Захаренко О. М. Тестовий контроль у процесі навчання іноземній мові / Т. Д. Лазаренко, О. М. Захаренко / Стратегії та методи навчання мовам для спеціальних цілей: матер. VII Міжнародної конференції: (Київ, 7–8 квітня 2005 року) – Київ : Вид. КНУ ім. Т. Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2005. – С. 67.
4. Лазаренко Т. Д., Захаренко О. М. Методика тестування читання іноземною мовою / Т. Д. Лазаренко, О. М. Захаренко / Стратегії та методи навчання мовам для спеціальних цілей: матер. VII Міжнародної конференції: (Київ, 7–8 квітня 2005 року) – Київ: Вид. КНУ ім. Т. Шевченка, Інститут міжнародних відносин, 2005. – С. 68.
5. Cabero J., Duarte A. Evaluacion de medios y materiales de enseñanza en soporte multimedia / J. Cabero, A. Duarte Pixel-Bit, Revistas de Medios y Educacion, 1999 – P. 13-45
6. Carmen Vera. L'Internet en classe de FLE / Vera Carmen / Pearson Educacion Espagne – 2001.
7. Chauminot G. Compréhension orale. Apports et limites du multimédia / Chauminot G./ FDLM : Clé international – Paris, 2002. – [№ 322]. – P. 33.
8. Clijsters W., Verjans M. Olyfran.com: pour jouer avec le français / W.Clijsters, M.Verjans / FDLM : Clé international – Paris, 2002 – [№ 323] – P. 37-38.
9. Cord B., Ollivier Ch. Collaborer pour apprendre: le site Canal Reve / B.Cord, Ch.Ollivier / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 323] – P. 33-34.
10. Durel F., Winnicka K. Ecriture créative en ligne: un roman par courriels / F. Durel., K.Winnicka / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 322]. – P. 36-37.
11. Eliche F.M. Enseñanza asistida por ordenador / F.M. Eliche / Forma. Formacion de formadores. – [Vol. 3 Recursos y tecnicas] – Madrid : SGEL, 2002. – P. 125-135.
12. Garrido Javier Garcia. La ruta de la lengua española. Estudio de aspecto teorico-practico en el desarrollo de entornos de enseñanza/aprendizaje de ELE por Internet / Javier Garcia Garrido / Forma. Formacion de formadores.- [Vol. 3 Recursos y tecnicas] – Madrid: SGEL, 2002. – P. 9-52.
13. Henri F., Lundgren-Carol K. Apprentissage collectif et nouvelles technologies / F. Henri, K. Lundgren-Carol / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 326] – P. 27-28.
14. Loiseau Y., Roch S. L'enseignant et la salle multimédia / Y. Loiseau, S. Roch / FDLM – Clé international – Paris, 2002. – [№ 322] – P. 29-30.
15. Malin F. Créer un webzine / F.Malin / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 332] – P. 31-33.
16. Maugenot F. Produits multimédia médiation ou médiatisation / F.Maugenot / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 322]. – P. 34-35
17. Pothier M. Multimédias, dispositifs d'apprendre et acquisition des langues / M. Pothier, Ochrys, 140 p.
18. Torres M.-H. C. L'enseignement à distance et visioconférence / M.-H. C.Torres / FDLM : Clé international. – Paris, 2002. – [№ 323] – P 31-32.